

ИВАН БОЯДЖИЕВ

ПОСЛЕСЛОВ

chitanka.info

„Нерон“ е книга, в която в една достъпна за читателя форма се възпроизвежда картината на историческите събития в Римската империя от втората половина на I век пр.н.е. до седемдесетте години от новата ера. Това е драматично време, през което става преходът от република към империя. Въвеждайки ни в главната тема на своя разказ, авторът умело ни запознава с епохата и нейните съдници. Годините на управление на Август, Тиберий, Калигула, Клавдий и Нерон. Период на ужасяващи събития, осъществени от венценосни престъпници. В книгата се описват дните на Нерон от момента на неговото раждане до смъртта му. Както в повечето от книгите на Кравчук „Нерон“ не е фабулно четиво, измислено и обогатено от таланта на писателя. Това е произведение, построено върху богат документален материал, към който не се налагат никакви добавки или промени от сюжетно естество.

„Това е една историческа книга, написана на основата на огромен исторически материал, събран от автора. Същевременно това е, както се казва, една книга за четене и при това не само интересна, но и прекрасна. В цялото свое произведение авторът е успял да запази така неуловимо обективния тон, който звучи като добре изпълнена музикална партитура. Историческите факти са предадени с изключително умение, без да се нарушава спокойният тон нито за момент. Авторът избягва да издава присъда за героите и събитията. Нека читателят сам направи това въз основа на всичко, което е казано.“

Това е откъс от рецензия за книгата „Нерон“ на големия полски писател-класик Ярослав Ивашкевич, лауреат на международна Ленинска награда и на международната награда за поезия „Христо Ботев“.

Цялата натуралистична страна на епохата е представена без блясък, но затова пък с изключителна пластичност и пространственост, всичко това напомня живописно платно.

... Една от хубавите глави на „Нерон“ е точното описание на смъртта на Агрипина и може би то нямаше да бъде толкова ефектно, ако не бе придружено с пълното и, бих казал, имащо три измерения описание на Путеоли, Бая и Баули. Когато виждаме това ужасно престъпление на Нерон, подлостта на неговите приближени и преторианци в този кървав двор, заобиколени от божествено красивия

пейзаж... контрастът става по-силен, независимо че авторът не ни го натрапва.

Навсякъде чувствуваме историческата истина, разбира се, в такава форма, каквато е достигнала до наши дни. Тук няма нищо общо със стилизацията, а хората навсякъде са описани от Кравчук като истински, които, странно защо, напомнят на някои хора от днешния или вчерашния ден.

Писателят не страни от анекдота, от забавните подробности, от цветния разказ — такъв е примерът с разказа за прекрасната Друзила, с който започва книгата.

Проследяваме живота на Нерон от 15 декември 37 година до 9 юни 68 година. Представяйки ни всички тези години, авторът не пропуска да ни въведе във времето, предшестващо управлението и смъртта на този последен представител на една династия, която владее Рим близо 100 години. Със смъртта на Нерон Юлиево-Флавиевската династия преминава в небитието. Но как се стига до 9 юни 68 години, деня, в които Нерон се самоубива и на власт идва император Галба, за да управлява огромната империя само 7 месеца? — Свален с преврат от близкия приятел на Нерон Отон, първия мъж на Попея Сабина, Отон се задържа на престола много кратко време. След 3 месеца се самоубива и на власт идва чревоугодникът Вителий, който след 9 месеца е сменен от Веспасиан. Той се явява основател на новата династия. Защо се стига до тези размирици, бунтове и преврати? Та нали Цезар Август завещава една толкова стабилна и огромна империя. Кравчук проследява последните дни на Тиберий, представя фрагменти от четиригодишното налудничаво управление на Калигула, разглежда задълбочено политическите взаимоотношения по време на управлението на Клавдий или, по-точно, това е времето на Палас, Нарцис, Сенека и Агрипина. Та нали те отравят Клавдий и поставят на трона осиновения му син на 13 октомври 54 година Нерон Клавдий-Цезар Друз Германик Цезар. Те са тези, които се явяват негови настойници и съветници през първите години на неговото управление. Те са тези, които го подтикват да извърши и първите убийства, за да станат по-късно и те самите жертви на чудовищните методи на управление на артиста цезар. Защо Нерон извърши такива страшни престъпления — подпали Рим, уби жена си Октавия, брат си Британик, възпитателя си Сенека и майка си Агрипина. Кое стои в основата на

страшната разточителност, на присъствието на тези нечовешки норми на поведение. На всички тези въпроси авторът търси отговор в правдивото пресъздаване на историческата истина, като същевременно отрича злото и ни предупреждава.

Специалистите са на мнение, че книгите на Кравчук не са научни монографии, но са равни на тях по отношение на своята достоверност и могат да бъдат определени и като романизирани биографии. По бързината на действието, описанието на героите и местностите, по начина на композицията те приличат и на повести. Благодарение на основно познаване на историческите източници и на най-новите изследвания авторът свободно и сигурно оперира с този материал. Подбира такива свидетелства, които най-красноречиво говорят за същността на епохата и героите, за техните характери и нрави, за политическите и военни действия и др. Умело използва автентични диалози, вплита ги, без това да натежи на текста и перифразата. И с уменията на добър разказвач създава монолитен, цветен и правдив образ на епохата и героите.

Изключително приятно е да се беседва с професора от Ягелонския университет, писателя Александер Кравчук. В една от срещите си с автора го попитах — кое е по-силно у него, писателят или ученият?

„Някога често ми задаваха този въпрос, сега вече не. Когато направих първите си публикации, не мислех, че ще стана и писател. Всичко като че ли стана незабелязано. Моята писателска дейност би била невъзможна без научните изследвания, които я предхождат. Всички писатели, които пишат на историческа тема, не могат да правят това, ако не са извършили огромна изследователска работа. За да създаде нещо писателят-историк, то преди това трябва много да е прочел, видял и, както казах, изследвал. Оттук идва и фактът, че аз сравнително късно издадох и първата си самостоятелна книга. Това подсказва, че научната ми дейност служи на моето писателско перо и обратно — писателят изисква от учения да има нови търсения, които биха били основа на нови произведения. Има ли ден, в който да не съм написал нито ред, аз се чувствавам неспокоен.“

„Питате ме за Нерон. Това е третата книга от поредицата, засягаща преходния период в древния Рим. Предишните две бяха «Гай Юлий Цезар» и «Октавиан Август». Както по съдържание, така и по

обем, по сложност на събитията и личностите считам, че «Нерон» е най-добрата от тях. У нас тя претърпя няколко издания. Преведена е на унгарски и чешки. Тази поредица се отличава от една друга, в която по-голямо място бе отредено на психологическия климат на всекидневието, отколкото на голямата политическа борба. Това бяха книгите за Перикъл, Алкивиад и Платон. Друга моя поредица е трилогията за Константин Велики.“

Нека кажем няколко думи за Александер Кравчук — роден е 1922 година в град Краков, Южна Полша. Завършил история и класическа филология в един от най-старите университети на Европа. Успоредно с научните си изследвания започва да пише научнопопулярни, есеистични исторически книги и художествено-документални. Защищава докторска дисертация, а няколко години по-късно и доцентура в Ягелонския университет.

В края на 60-те години пише научни студии на тема Суланската колонизация. По-късно професорът по история и ръководителят на Института по история на стария свят към Ягелонския университет написа и първите си романизирани биографии „Гай Юлий Цезар“, „Октавиан Август“, „Ирод — цар на Юдея“, „Нерон“, „Перикъл и Аспазия“, трилогията „Константин Велики“, „Родът на Константин“, „Юлиан Апостат“. По същото време излиза и книгата „Владетелят и неговият философ“ посветена на Платон. През 1972 година Кравчук получава литературната награда на Краков. През всичките тези години писателската дейност на автора е много плодотворна. Той става изключително популярен и търсен. Голяма част от книгите му се превеждат на чужди езици. По-късно издава „Делото Алкивиад“, „Седем против Тива“, „Троянската война“, „Клеопатра“ — книга, която до този момент в Полша е преиздадена пет пъти и общият ѝ тираж в страната и чужбина е близо 2 милиона.

Писателското перо на Кравчук дава живот и на книги: „Тит и Береника“, „Съновникът на Артемида“, „Гробницата на Херонея“, „Митология на древна Италия“ и други.

За цялото си литературно творчество през 1979 година Александер Кравчук получава държавна награда първа степен.

Иво Бояджиев

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.